OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
LsN Heini Färkkilä

10.1.2022

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle kaivosmineraaliveroa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 281/2022 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi Suomessa louhittuihin kaivosmineraaleihin kohdistuva vero.

Oikeusministeriö on esityksen valmisteluvaiheessa antanut siitä lausunnon, joka on pääosin asianmukaisesti otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa. Oikeusministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavaa. Huomiot koskevat 1. lakiehdotusta.

Verovelvollisten piiri ja verolainsäädännön valtiosääntöoikeudelliset reunaehdot

Esityksen säätämisjärjestysperusteluissa on tehty asianmukainen arvio ehdotetun kaivosmineraaliveron luonteesta perustuslain 81 §:n kannalta. Kuten perusteluissa on todettu ”Verolaista tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan ilmetä yksiselitteisesti verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua.” (s. 36). Verovelvollisten piiri on selkeästi ilmettävä laista.

Verovelvollinen olisi 2 §:n mukaan se, jolta edellytetään kaivosmineraalien hyödyntämiseen oikeuttavaa lupaa. Perusteluiden mukaan ”luvalla tarkoitettaisiin nykyisessä kaivoslaissa tarkoitettua kaivoslupaa, aiempien kaivoslakien aikaisia kaivospiirejä sekä muita kaivoslainsäädännössä tarkoitettuja vastaavia, kaivostoimintaan oikeuttavia lupia. Verovelvollisuuden piiriin tulisivat kaikki jo toiminnassa olevat kaivokset ja tulevaisuudessa käynnistettävät kaivokset.” Vaikka verovelvollisten piiriä koskevaa säännöstä olisi mahdollista täsmentää perustelumainintoja vastaavasti, jolloin se olisi myös informatiivisempi, voidaan säännöksen katsoa täyttävän vaatimuksen verovelvollisten piirin yksiselitteisyydestä. Verovelvollisten piiriin yksiselitteisyys on merkityksellinen myös seuraamusmaksusääntelyn kannalta.

Lakiehdotuksessa on huomioitu asianmukaisesti myös verolainsäädännöltä edellytettävät valtiosääntöiset reunaehdot, mm. veron suuruuden perusteiden täsmällisyys lakitasolla, verotusmenettely, oikeussuojakeinot ja verotustoimivallan osoittaminen viranomaisen tehtäväksi.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Tiedonsaantioikeudet

Tiedonsaantioikeuksia koskeva 8 §:n 1 momentti, jossa annetaan Verohallinnolle oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tiettyjä tietoja kaivosviranomaiselta, on muotoiltu asianmukaisesti ja PL 10 §:ää koskevan vakiintuneen perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti.

Puolestaan pykälän 2 momentissa säädettäisiin Verohallinnon oikeudesta antaa tässä laissa tarkoitettua verotusta varten saamiaan tietoja ja asiakirjoja 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tälle säädettyä tehtävää varten. Tiedot voitaisiin antaa valmisteverotuslain salassapitosäännösten estämättä. Koska kyse voisi olla salassapidettävistä tiedoista, tiedonsaantioikeus on vakiintuneen PL 10 §:ää koskevan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan tullut kytkeä joko jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta. Säännöksessä tarpeellisia tietoja ei kuitenkaan ole pyritty luettelemaan. Valiokunnan olisi syytä vielä arvioida, olisiko säännöstä mahdollista täsmentää pyrkimällä luettelemaan tarpeelliset tietosisällöt (vrt. pykälän 1 mom.).